

ACTA DIURNA

Paideia Turun klassillinen yhdistys r.y. - Klassiska föreningen i Åbo r.f. 2/2002

Hyvää syksyä Paideian jäsenet!

Jälleen on aika käynnistää Paideian toiminta pitkän kesän jälkeen. Toiminta käynnistyy tänä vuonna tavallista myöhemmin johtuen siitä, että puheenjohtaja "joutui" hoitamaan virkavelvollisuuksiaan ulkomailla, Suomen Rooman-instituutissa. Syksyn ensimmäisessä esitelmätilaisuudessa puhuu Turun yliopiston antiikin kielten ja kulttuurin uusi professori Mika Kajava. Toivotamme kaikki vanhat ja uudet jäsenet tervetulleiksi!

Professori
Mika Kajava:

Taikureita ja noitia antiikin Roomassa

tiistaina 22.10.2002

klo 18.15

Turun yliopiston Juslenian
luentosalissa XXVII

Professori **Mika Kajava** (s.1959) astui virkaansa pitämällä virkaanastujaisesityksensä Turun akatemiatalon juhlasalissa keskiviikkona 2. lokakuuta 2002. Koska hän lienee henkilönä monille Paideian jäsenille vieras, on ehkä lyhyt esittely paikallaan.

Mika Kajava on kansainvälisesti tunnustetun "Helsingin epigraafis-onomastisen koulukunnan" (*sit venia verbo*) kasvatti ja väitellyt filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistossa vuonna 1995 roomalaisten naisten etunimiä käsittelevällä tutkimuksella.

Hänen tutkimusalojaan ovat mm. antiikin nimijärjestelmät, kreikkalaiset ja roomalaiset

piirtokirjoitukset, antiikin henkilö- ja sosiaalhistoria sekä antiikin uskonnot. Tällä hetkellä hän on selvittelemässä keisarikultin syntyä, ilmenemistä ja vaikutusta roomalaisajan Kreikassa 1.-3. vs:lla jKr.

Mika Kajava on lisäksi ollut useita vuosia mukana laatimassa *Corpus Inscriptionum Latinarum* -teoksen X:n osan uutta editiota (päätoimittajana prof. Heikki Solin). Työn alla ovat myös mm. Rooman senaattorisäätyisten naisten nimistöä käsittelevä kirja sekä tutkimus piirtokirjoitusten tuhoamisesta ja uusiokäytöstä roomalaisessa maailmassa.

Helsingin yliopiston klassillisen filologian dosentiksi hänet on nimitetty 1995.

Hän on toiminut mm. Suomen Akatemian tutkijana, Suomen Roman-instituutin assistenttina (1992-1995), Helsingin yliopiston latinan kielen ja Rooman kirjallisuuden assistenttina (1997-2001), ja ollut vuodesta 2001 alkaen Helsingin yliopiston Tutkijakollegiumin jäsen. Turun professuuristaan hän on tällä hetkellä virkavapana.

Seuraavassa lyhennelmä hänen 2.10.2002 pitämästään virkaanastujaisesityksestä:

Academica

Maailma on täynnä erilaisia akademia-nimeä käyttäviä instituutioita. Nimi juontaa juurensa antiikin Ateenassa sijainneesta Akademian puistoalueesta, jossa palvottiin myyttistä Akademos-heerosta. Alueella sijainnutta Platonin 300-luvun alkupuolella eKr. perustamaa opetuskeskusta alettiin vähitellen kutsua Akatemiaksi. Platon perusti paikalle myös Muusien eli runotarten pyhäkön. Myös Turun Vanhan Akatemiatalon rakennus (valm. vuonna 1815) oli vihitty suomalaisille laulun jumalattarille.

Platonin Akademia toimi antiikin ajan lopulle saakka yli 900 vuotta. Yliopistojen ohella Akatemian jälkeläisiä Euroopassa ovat erilaiset tiede- ja taideakatemit, jotka saivat alkunsa humanistiajan Italiassa. Jotkut akatemit ovat keskittyneet vaalimaan kansallista kulttuuria ja kieltä (esim. Ranska ja Ruotsi).

Platonin Akademia ei ollut koulu, vaan pikemminkin paikka, johon kokoonnuttiin vapaassa ilmapiirissä keskustelemaan hyvistä, totuudesta, sielusta jne. Tärkeätä oli opettamisen ja oppimisen vapaa vuorovaikutus. Edelleenkin puhutaan ns. akateemisesta vapaudesta.

Opetuksen ja tutkimuksen vapaus on ollut usein näennäistä länsimaisessa yliopistolaitoksessa. Yliopistoja on jopa perustettu vapauden periaatteiden vastaisesti, toisinaan taas vapaan ja arvostetun yliopiston opettajia on painostettu ulkopuolelta. Ongelmia eivät aina ole aiheuttaneet esim. kirkko tai valtion virallinen politiikka, myös oma tiedeyhteisö ja kollegat saattavat rajoittaa tutkimuksen vapautta tavalla tai toisella.

Järkevään ja hyödylliseen akateemiseen vapauteen kuuluu aina vastuuntunto. Yliopistoissa ja tutkimuksessa kannattaa etsiä sellaisia toiminnan muotoja, jotka ottavat huomioon ympäröivän todellisuuden ja samalla turvaavat älyllisen liikkuvuuden. Sivistysyliopiston on suuntauduttava ulospäin, mutta itsenäisen yliopiston arvoihin kuuluu myös se, että se tavoittelee tietoa sen itsensä takia.

Hyödyn tavoittelu ja markkinahenkisyys ovat tunkeutuneet yliopistoihin. Vapaasti toimivaa ajattelua ei pidä sinänsä arvokkaana ja hyödyllisenä. Tutkijoita ja opiskelijoita arvioidaan ja seurataan erilaisilla mitta-

reilla ja lomakkeilla. Jos joku yliopiston osa ei täytä kasvuodotuksia, se voidaan tyyliä karsia pois.

Klassiset kielet ja antiikin kulttuuri on tyypillisesti ala, joka saa murto-osan niistä tutkimusresursseista, joita syydetään teknisille ja luonnontieteille. Onko lähinnä aineentonta hyötyä tuottava tieteenala jotenkin vähemmän merkittävä? Pitkällä aikavälillä henkinen pääoma yleensä vie voiton aineellisesta.

Opintoputkiajattelu ei sovi kaikille aloille. Liian nopea ja laadusta tinkivä opiskelu kostahtuu myöhemmin. Ahkera ja luova laiskuus on parempi vaihtoehto. Yliopistolla on myös yleinen sivistystehtävä, johon tulisi kuulua vapaa opiskeluoikeus. Akateemiseen vapauteen täytyy sisältyä mahdollisuus ja velvollisuus arvostella ulkopuolelta saneltuja määräyksiä.

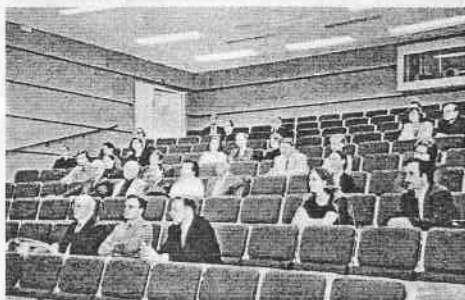

Paideian 40-vuotisjuhla

Paideian perustamisesta tuli tänä keväänä kuluneeksi 40 vuotta. Tätä tapahtumaa juhlistettiin Turun yliopiston Calonia-rakennuksen luentosalissa 1 Juliuksen päivänä 12.4., joka oli yhdistyksen perustamisen vuosipäivä. Tilaisuudessa kuultiin professori Toivo Viljamaan esitelmä aiheesta ”Antiikin kasvattava vaikutus”. Lisäksi lehtori Olavi Koivukoski näytti väridiapositiiveja Kreikasta, jotka hän näytti myös yhdistyksen perustavassa kokouksessa. Yhdistys myös kutsui 40-vuotisjuhlensa kunniaksi professori Rolf Westmanin kunniajäsenekseen.

Paideian puheenjohtaja Jyri Vaahtera ja uusi kunniajäsen prof. Rolf Westman

Juhlaesitysten kuulijakuntaa

Paideian jäseniä syntymäpäiväkakun äärellä

Prof. Viljamaa pitää esitelmää

Leht. Koivukoski näyttää diakuvia

Kirjauutuuksia

Tämän vuoden aikana on eri kustantajilta ilmestynyt melko kiitettävästi antiikkiin liittyvää kirjallisuutta. Joukossa on käännöksiä kokonaisista teoksista sekä jo tutuksi tulleita kokoelmamuotoisia julkaisuja. Seuraavassa on listattu toimituksen tietoon tulleet uutuudet:

Apicius: De re coquinaria, Roomalainen keittokirja, toim. Tuulikki Elo, Heikki Laakkonen ja Eero Valjakkala, SKS.

Hesiodos: Jumalten synty, suom. Päivi Myllykoski, Tammi.

Arto Kivimäki – Vesa Vahtikari, *Ikivanha: Antiikin vitsejä ja sukkeluuksia*, Tammi.

Arto Kivimäki – Sampo Vesterinen, *Otollinen tilaisuus: Antiikin faabeleita*, Tammi.

Arto Kivimäki, *Primus Motor: johtamistaidon latinaa*, Karisto.

Pekka Tuomisto, *O tempora, o mores. Vallatonta latinaa*, Karisto.

Paideian yhteystiedot

Kaikkissa yhdistykseen liittyvissä asioissa jäsenet voivat ottaa yhteyttä puheenjohtaja Jyri Vaahteraan tai sihteeri Tiina Hiekkalinnaan.

Osoite:

c/o Klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri
20014 Turun yliopisto

<http://org.utu.fi/muut/paideia/>

Sähköposti:

jyri.vaahtera@utu.fi
tiina.hiekkalinna@utu.fi

Pankkiyhteys:

Sampo: 800029-5266713